

LATVIJAS VIDES, ĢEOLOĢIJAS
UN METEOROLOĢIJAS CENTRS

**Kopsavilkuma pārskats
par derīgo izrakteņu
(būvmateriālu izejvielu, kūdras,
sapropeļa un dziedniecības dūņu)
ieguvi, krājumiem un to izmaiņām
(2020.–2023.gads)**

2024

Pārskata dati

KOPSAVILKUMA PĀRSKATĀ SNIEGTIE DATI

Kopsavilkuma pārskatā aicinām iepazīties ar datiem par derīgo izrakteņu (izņemot pazemes ūdeņu) ieguvi, krājumiem un to izmaiņām pēdējos gados. Pārskats sagatavots, ņemot vērā datus no 2020.gada līdz 2023.gadam.

Pārskata pamatā ir Zemes dziļu informācijas sistēmā (turpmāk – ZDzIS) publiski pieejamie dati:

- derīgo izrakteņu krājumu bilances dati (turpmāk – bilance) (derīgo izrakteņu ieguves apjomi, ieguves limitu atlikumi, zemes dziļu izmantotāji (ieguvēji) un aktīvo ieguves vietu skaits);
- krājumu tabulu dati (veiktās ģeoloģiskās izpētes, papildizpētes ar krājumu stāvokli 2023.gadā);
- Valsts ģeoloģijas fonda pārskatu saraksts (veiktās ģeoloģiskās izpētes, papildizpētes, nodotie pārskati).

DATU SAGATAVOŠANAS METODIKA

Pārskata sagatavošanā izmantotas šādas ZDzIS sadaļas:

1. derīgo izrakteņu ieguves apjomi – saskaņā ar bilances datiem:

- a. ieguves apjomu summa katram derīgā izrakteņa veidam pa gadiem;
- b. iekļautas tikai tās zemes dziļu izmantošanas licences ieguvei (turpmāk – licence) / bieži sastopamo derīgo izrakteņu ieguves atļaujas (turpmāk – atļauja), kuru ietvaros konkrētajā kalendārajā gadā ir veikta derīgo izrakteņu ieguve

2. ieguves limitu atlikumi – saskaņā ar bilances datiem:

- a. ieguves limitu atlikumu (pēc izmaiņas) apjomu summa katram derīgā izrakteņa veidam pa gadiem;
- b. no 2020.-2022. gadam iekļautas tikai tās licences / atļaujas un to saistītie ieguves limiti, uz kuru pamata konkrētajā kalendārajā gadā ir veikta derīgo izrakteņu ieguve. 2023. gada bilances datus iekļautas ieguves vietas, kurās ieguve nav notikusi, bet spēkā esoša ieguves dokumentācija (ieguvējs veicis atskaitīšanos bilancē);
- c. ja ieguves limitā ir vairāki derīgo izrakteņu veidi, kategorijas, struktūrelementi (apjomi), tad bilancē tiek iekļauti visi apjomi, kas norādīti ieguves limitā;

3. zemes dziļu izmantotāji (ieguvēji) – saskaņā ar bilances datiem:

- a. bilancē par 2023.gadu iekļautie derīgo izrakteņu ieguvēji.

4. ieguves vietu skaits – saskaņā ar bilances datiem:

- a. bilancē par 2023.gadu iekļautās ieguves licences / atļaujas pa derīgo izrakteņu ieguvējiem.

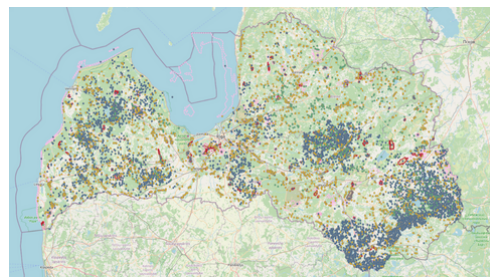
5. krājumu dati (veiktās ģeoloģiskās izpētes, papildizpētes) – saskaņā ar krājumu tabulas datiem:

- a. iekļauti LVĢMC akceptētie (līdz 3.12.2024) ģeoloģiski izpētītie krājumi ar krājumu stāvokli uz 2023.gadu.

Zemes dzīļu informācijas sistēma

ZEMES DZĪĻU INFORMĀCIJAS SISTĒMĀ

- Atradnes un prognozēto resursu laukumi
- Derīgo izrakteņu krājumi un kvalitāte
- Derīgo izrakteņu krājumu bilance pa ieguves vietām
- Derīgo izrakteņu ieguves limitu atlikumi
- Dokumentācija zemes dzīļu izmantošanai
- Ģeotelpiskie dati: derīgo izrakteņu atradnēm, atradņu pasēm, ieguves limitiem, zemes dzīļu izmantošanas licencēm derīgo izrakteņu ieguvei pieejamas koordinātas, dažāda veida zemes dzīļu fona slāņi, kvartāra un pamatiežu kartes, LĢIA un DAP fona slāņi, fona kartes
- Administratīvās robežas un kadastrs

JAUNUMS ZEMES DZĪĻU INFORMĀCIJAS SISTĒMĀ!

Mērrīks - iespējams veikt attāluma (metros) un platības (hektāros) mērījumus

<https://videscentrs.lvgmc.lv/>

>3400

Būvmateriālu izejvielu
atradnes un prognozēto
resursu laukumi

>6400

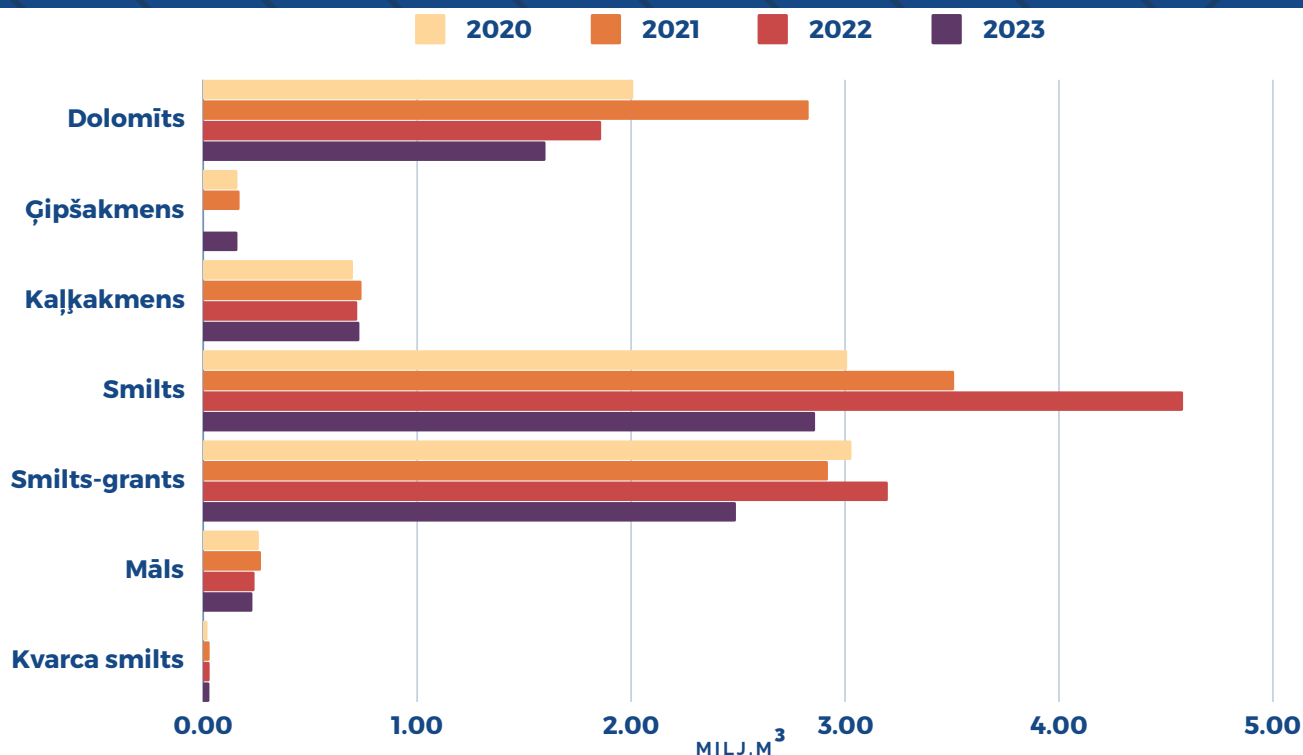
Kūdras, sapropeļa un
dziedniecības dūņu
atradnes un prognozēto
resursu laukumi

>9800

Kopējais ierakstu skaits
ZDzIS

Ieguve 2020-2023

BŪVMATERIĀLU IZEJVIELAS

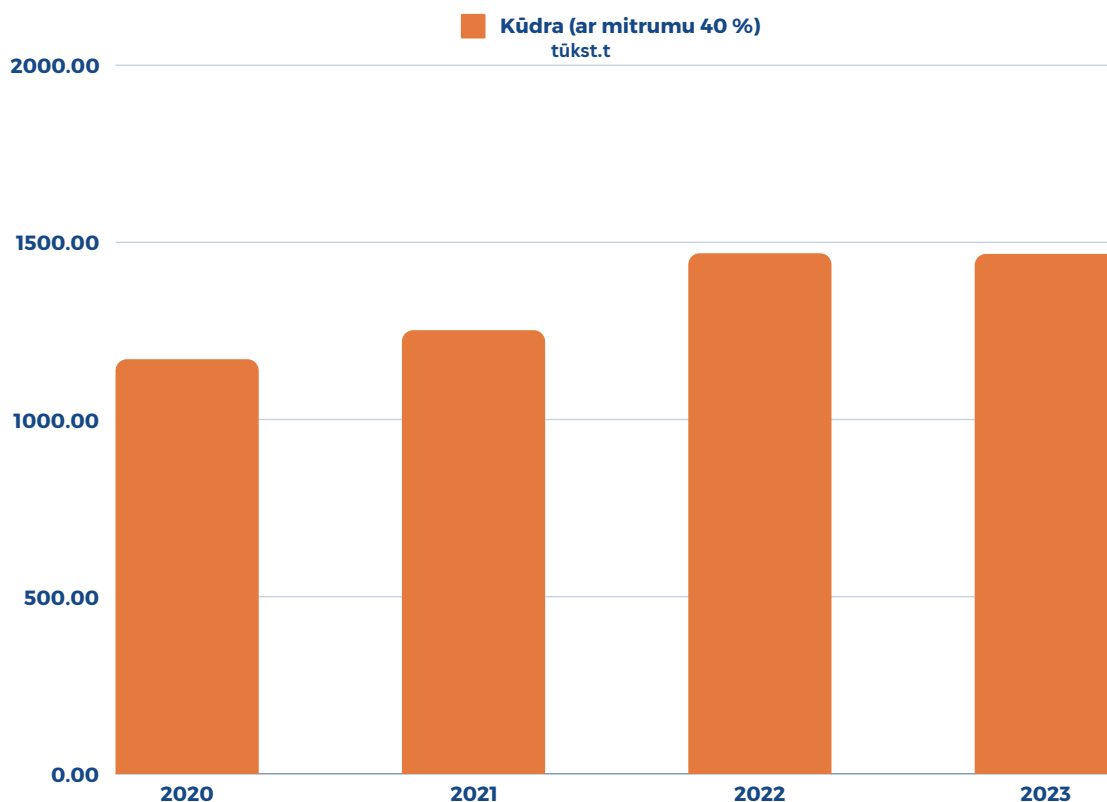

milj.m ³	2020	2021	2022	2023
Dolomīts	2.01	2.83	1.86	1.60
Ģipšakmens	0.16	0.17	0	0.16
Kaļķakmens	0.70	0.74	0.72	0.73
Smilts	3.01	3.51	4.58	2.86
Smilts-grants	3.03	2.92	3.2	2.49
Māls	0.26	0.27	0.24	0.23
Kvarca smilts	0.02	0.03	0.03	0.029

leguve 2020-2023

KŪDRA
SAPROPELIS
DZIEDNIECĪBAS DŪŅAS

KŪDRA

tūkst.t	2020	2021	2022	2023
Kūdra (ar mitrumu 40 %)	1170.11	1252.06	1469.22	1467.37

SAPROPELIS

leguve no 2020.- 2023.gadam - 0.403 tūkst.t apjomā (ar mitrumu 60%)

DZIEDNIECĪBAS DŪŅAS

leguve no 2020.-2023.gadam - 1.22 tūkst.t apjomā (ar mitrumu 90%)

Foto: Natālija Estere Tamma

LIELĀKIE IEGUVĒJI

PĒC IEGUVES APJOMA UN IEGUVES VIETU SKAITA

PĒC IEGUVES APJOMA

Derīgais izraktenis	Ieguvējs
Dolomīts	SIA "SAULKALNE S"
Aleirīts	AS "GA Grupa"
Smilts	AS "Latvijas valsts meži"
Smilts-grants	AS "Latvijas valsts meži"
Kaļķakmens	SIA "SCHWENK Latvija"
Kvarca smilts	SIA "Vidzemes kvarcs"
Māls	SIA "SCHWENK Latvija"
Smilšmāls	SIA "KNAUF"
Mālsmilts. smilšmāls	SIA "Īpašumi EG"
Dziedniecības dūņas	SIA "Sanare - KRC Jaunķemeri"
Kūdra	SIA "Līvānu kūdras fabrika"

PĒC IEGUVES VIETU SKAITA

Ieguvējs	Ieguves vietu skaits*
AS "Latvijas valsts meži"	137
VAS "Latvijas autoceļu uzturētājs"	37
SIA "SCHWENK Latvija"	11
SIA "Rubate"	10
SIA "Strebor"	9
SIA "Pindstrup Latvia"	8

*Iekļautas tai skaitā ieguves vietas, kurās nav notikusi ieguve, bet ir spēkā esoša dokumentācija

Dati atbilst situācijai uz 03.12.2024

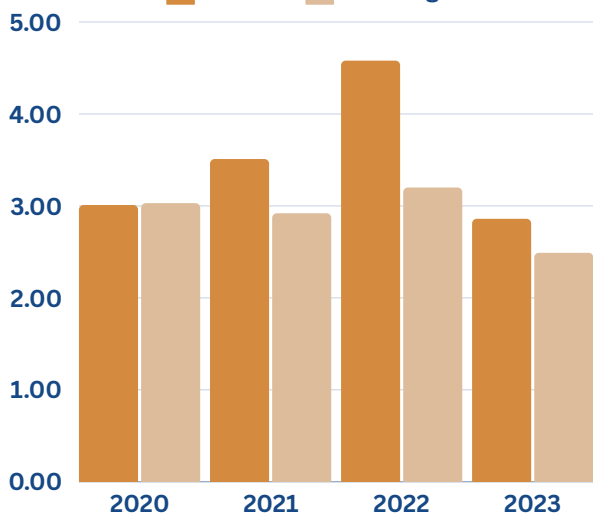

Bilancē par 2023.gadu vairāk kā 50% no datiem par derīgo izrakteņu ieguvi iesniegti digitāli Zemes dzīļu informācijas sistēmā!

Smilts-grants, smilts

IEGUVE 2020-2023 milj.m³

Smilts Smilts-grants

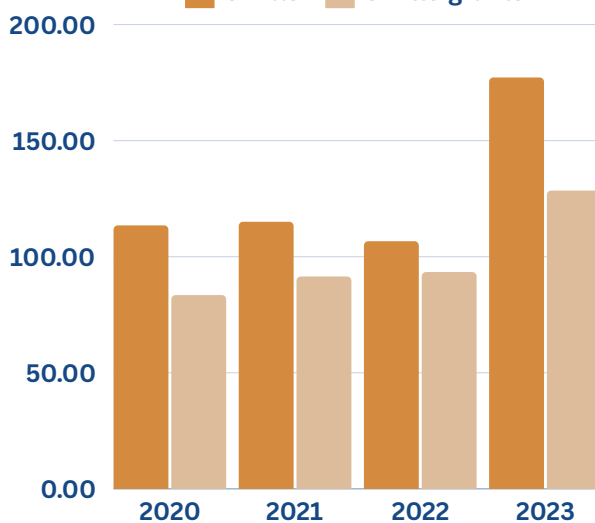
Smilts-grants un smilts ir irdeni drupieži, kas sastāv no atsevišķiem minerālu graudiem un iežu atlūzām. Smilts un grants plaši sastopama Latvijas kvartāra nogulumos. Latvijā visvairāk izplatītas ir smilts-grants un smilts atradnes, kurās sastopami abi derīgie izrakteņi.

IEGUVES LIMITA ATLIKUMI 2020-2023

milj.m³

(Balancē iekļauto ieguves limitu atlikums)

Smilts Smilts-grants

milj.m ³	2020	2021	2022	2023
Smilts	3.01	3.51	4.58	2.86
Smilts-grants	3.03	2.92	3.20	2.49

milj.m ³	2020	2021	2022	2023*
Smilts	113.50	115.06	106.69	171.34
Smilts-grants	83.48	91.49	93.40	126.44

Krājumu stāvoklis uz 01.01.2021 (2020), 01.01.2022 (2021), 01.01.2023 (2022) un 01.01.2024 (2023)

*Iekļautas tai skaitā ieguves vietas, kurās nav notikusi ieguve, bet ir spēkā esoša dokumentācija

LIELĀKIE IEGUVĒJI 2023 (PĒC IEGUVES APJOMA)

Smilts-grants

- AS Latvijas valsts meži
- SIA SCHWENK Latvija
- SIA būvniecības firma VIRĀŽA

Smilts

- AS Latvijas valsts meži
- SIA Bal-kom
- SIA CHAROEN

Foto: Natālija Estere Tamma

33

atradnēs 2023.gadā veikta izpēte vai papildizpēte

~13.98

milj.m³

2023.gadā izpētītais smilts krājumu apjoms

~4.4

milj.m³

2023.gadā izpētītais smilts-grants krājumu apjoms

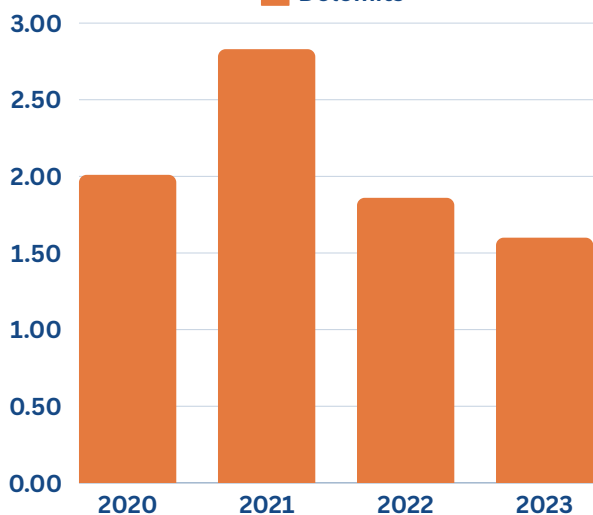
Dolomīts

Dolomīts ir viens no galvenajiem mehāniski izturīgu akmens materiālu avotiem Latvijā. Ģeoloģiskajā griezumā tie veido augšdevona Pļaviņu, Daugavas un Stipinu svītas karbonātiežu slāņkopu. Mehāniski izturīgi un salturīgi dolomīti plaši izplatīti Latvijas centrālajā un austrumu daļā, kur arī atrodas lielākās atradnes un prognozēto krājumu laukumi.

IEGUVĒ 2020-2023

milj.m³

Dolomīts

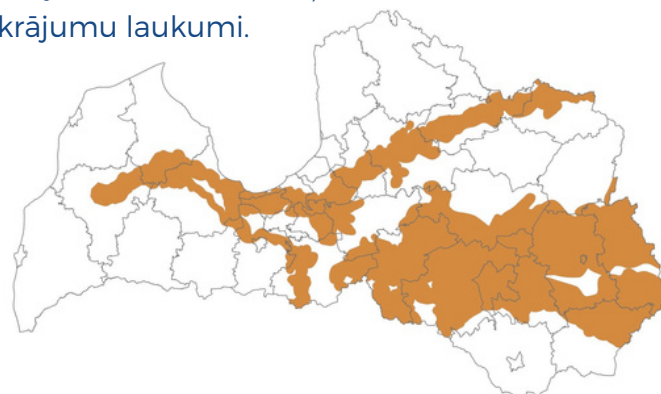

milj.m ³	2020	2021	2022	2023
Dolomīts	2.01	2.83	1.86	1.60

LIELĀKIE IEGUVĒJI 2023 (PĒC IEGUVES APJOMA)

Dolomīts

- SIA "SAULKALNE S"
- VAS "Latvijas autoceļu uzturētājs"
- AS "Siguldas Būvmeistars"

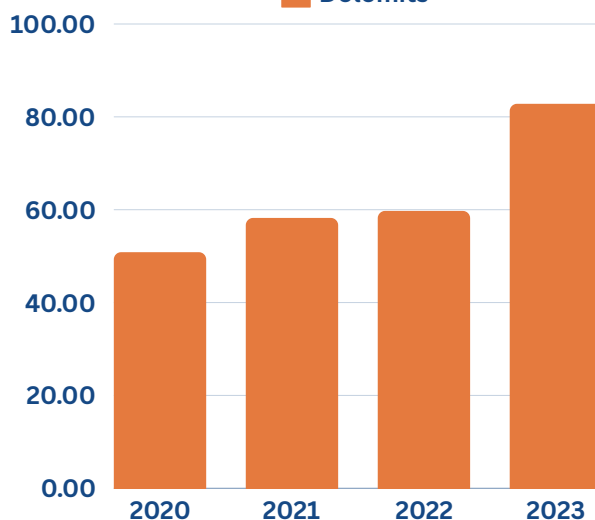

IEGUVES LIMITA ATLIKUMI 2020-2023

milj.m³

(Balancē iekļauto ieguves limitu atlikums)

Dolomīts

milj.m ³	2020	2021	2022	2023*
Dolomīts	50.85	58.23	59.74	82.81

Krājumu stāvoklis uz 01.01.2021 (2020), 01.01.2022 (2021), 01.01.2023 (2022) un 01.01.2024 (2023)

*Iekļautas tai skaitā ieguves vietas, kurās nav notikusi ieguve, bet ir spēkā esoša dokumentācija

1

atradnē 2023.gadā veikta
izpēte vai papildizpēte

1176.3

tūkst.m³

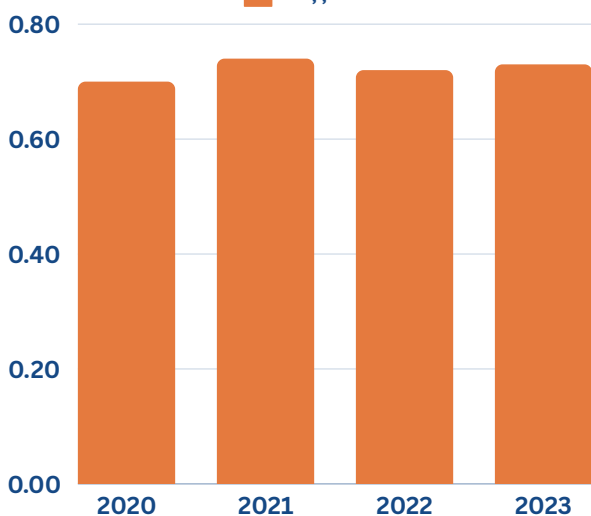
2023.gadā izpētītais
dolomīta krājumu
apjoms

Kaļķakmens

Kaļķakmens – nogulumiezis, kas pārsvarā sastāv no organiskas vai neorganiskas izcelsmes kalcija (CaO saturs > 40 %). Latvijā sastopami ordovika, silūra, devona, perma un juras periodos veidojušies kaļķakmeņi, kā arī kvartāra kaļķakmeņi jeb saldūdens kaļķieži. Praktiska nozīme ir perma kaļķakmeņiem, kas sastopami Latvijas dienvidrietumos – Auces, Saldus un Nīgrandes apkaimē. Detāli izpētītas 11 atradnes.

IEGUVĒ 2020-2023

milj.m³
Kaļķakmens

milj.m ³	2020	2021	2022	2023
Kaļķakmens	0.70	0.74	0.72	0.73

LIELĀKIE IEGUVĒJI 2023 (PĒC IEGUVES APJOMA)

Kaļķakmens

- SIA "SCHWENK Latvija"

Atradnē "Kūmas" 2010.gada iecirknī aprēķināti arī smilšaina kaļķakmens krājumi. Kopējais krājumu apjoms ir 2176.08 tūkst. m³. Derīgā izrakteņa ieguve nav notikusi.

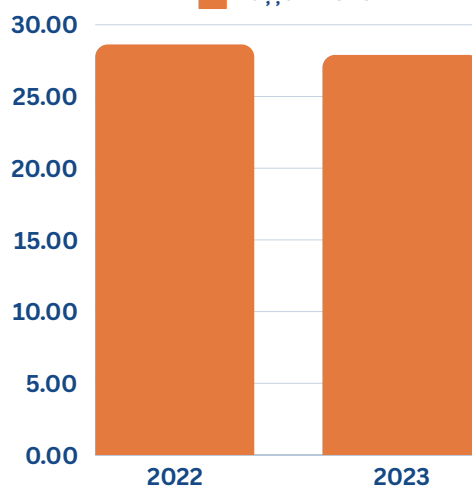

IEGUVES LIMITA ATLIKUMI 2022-2023

milj.m³

(Balancē iekļauto ieguves limitu atlikums)

Kaļķakmens

milj.m ³	2022	2023*
Kaļķakmens	28.63	27.90

Krājumu stāvoklis uz 01.01.2023 (2022) un 01.01.2024 (2023)

*Iekļautas tai skaitā ieguves vietas, kurās nav notikusi ieguve, bet ir spēkā esoša dokumentācija

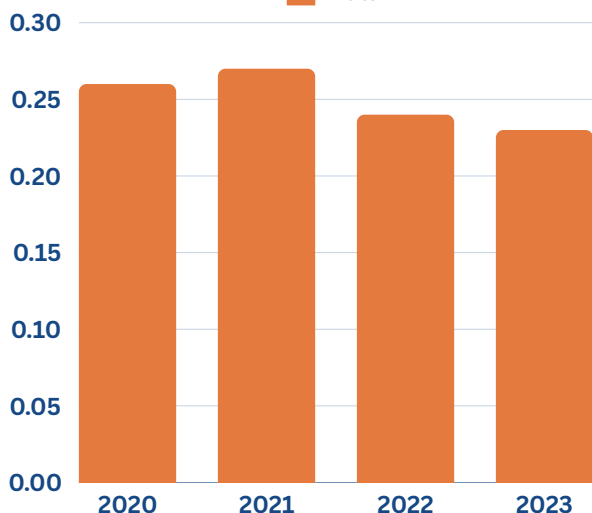
Māls

Būvmateriālu ražošanai izmantojamā māla iegulas galvenokārt saistās ar devona un kvartāra sistēmu nogulumiem. Tās veido ilīta māls ar nelielu (līdz 20%) kaolinīta un hlorīta (līdz 10%) piemaisījumu. Var tikt izmantots arī triasa māls, kuram raksturīgs augsts smektīta saturs. Kvartāra māls pārsvarā ir augsti disperss, to sastāvā 40 - 88% ir par 0,005 mm mazākas daļiņas.

IEGUVĒ 2020-2023

milj.m³

Māls

milj.m ³	2020	2021	2022	2023
Māls	0.26	0.27	0.24	0.23

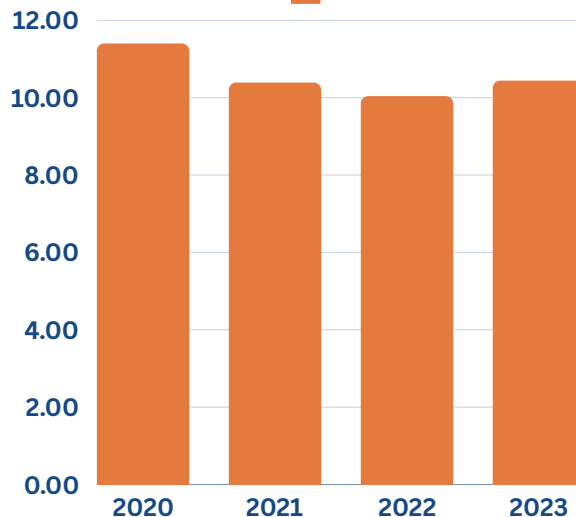
Foto: Natālija Estere Tamma

IEGUVES LIMITA ATLIKUMI 2020-2023

milj.m³

(Balancē iekļauto ieguves limitu atlikums)

Māls

milj.m ₃	2020	2021	2022	2023*
Māls	11.40	10.39	10.04	10.44

Krājumu stāvoklis uz 01.01.2021 (2020), 01.01.2022 (2021), 01.01.2023 (2022) un 01.01.2024 (2023)

LIELĀKIE IEGUVĒJI 2023 (PĒC IEGUVES APJOMA)

Māls

- SIA "SCHWENK Latvija"
- SIA "LODE"

*Iekļautas tai skaitā ieguves vietas, kurās nav notikusi ieguve, bet ir spēkā esoša dokumentācija

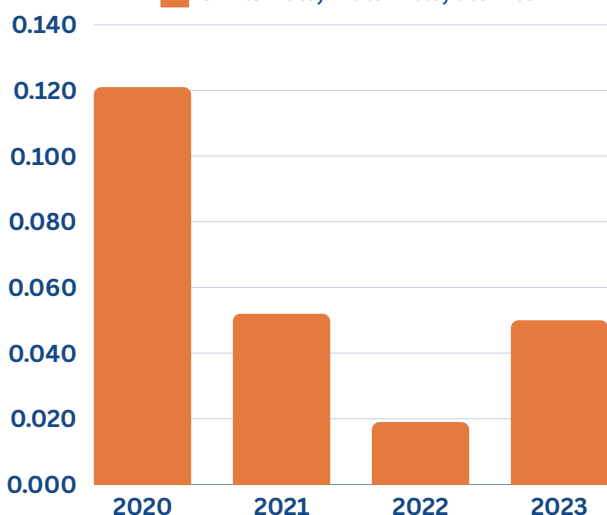
Smilšmāls, mālsmilts, aleirīts

Smalkgraudaini / mālaini smiltsieži. Bieži sastopami derīgie izrakteņi Latvijā, tajā skaitā smilts-grants un smilts atradnēs. Derīgos izrakteņus pārsvarā izmanto būvniecībai, ceļu būvei, rekultivācijai, laukumu planēšanai.

IEGUVĒ 2020-2023

milj.m³

Smilšmāls, mālsmilts, aleirīts

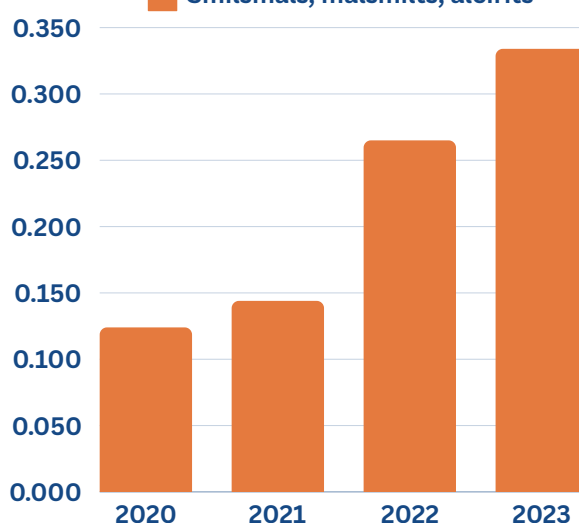
milj.m ³	2020	2021	2022	2023
Smilšmāls, mālsmilts, aleirīts	0.121	0.052	0.019	0.05

IEGUVES LIMITA ATLIKUMI 2020-2023

milj.m³

(Bilancē iekļauto ieguves limitu atlikums)

Smilšmāls, mālsmilts, aleirīts

milj.m ³	2020	2021	2022	2023*
Smilšmāls, mālsmilts, aleirīts	0.124	0.144	0.265	0.334

Krājumu stāvoklis uz 01.01.2021 (2020), 01.01.2022 (2021), 01.01.2023 (2022) un 01.01.2024 (2023)

*Iekļautas tai skaitā ieguves vietas, kurās nav notikusi ieguve, bet ir spēkā esoša dokumentācija

LIELĀKIE IEGUVĒJI 2023 (PĒC IEGUVES APJOMA)

Smilšmāls, mālsmilts, aleirīts

- SIA "GA Grupa"
- SIA "Īpašumi EG"
- SIA "KNAUF"

6

atradnēs 2023.gadā veikta izpēte vai papildizpēte

191.5

tūkst.m³

2023.gadā izpētītais krājumu apjoms

Kvarca smilts

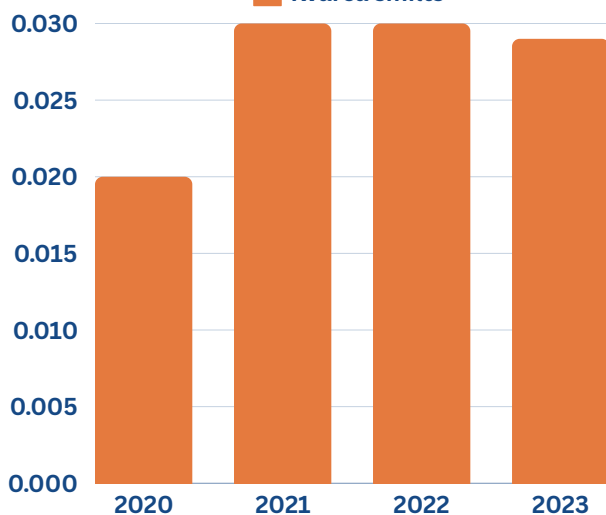
Foto: Natālija Estere Tamma

Rūpniecībā izmantojamu kvarca smilts (vāji cementētu smilšakmeņu) iegulas sastopamas augšdevona Gaujas svītas nogulumos un augšjuras slāņkopā. Kvarca smilts atradnes apzinātas Kuldīgas, Valmieras un Cēsu novados

IEGUVĒ 2020-2023

milj.m³

■ Kvarca smilts

milj.m ³	2020	2021	2022	2023
Kvarca smilts	0.02	0.03	0.03	0.029

LIELĀKIE IEGUVĒJI 2023 (PĒC IEGUVES APJOMA)

Kvarca smilts

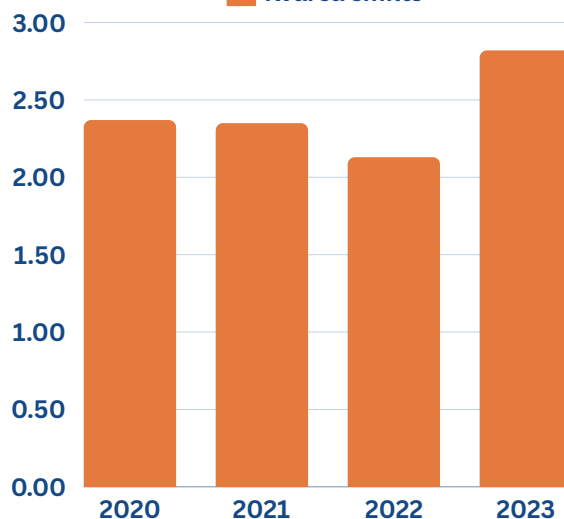
- SIA "Vidzemes kvarcs"
- SIA "SANDRS"

IEGUVES LIMITA ATLIKUMI 2020-2023

milj.m³

(Balancē iekļauto ieguves limitu atlikums)

■ Kvarca smilts

milj.m ³	2020	2021	2022	2023*
Kvarca smilts	2.37	2.35	2.13	2.82

Krājumu stāvoklis uz 01.01.2021 (2020), 01.01.2022 (2021), 01.01.2023 (2022) un 01.01.2024 (2023)

*Iekļautas tai skaitā ieguves vietas, kurās nav notikusi ieguve, bet ir spēkā esoša dokumentācija

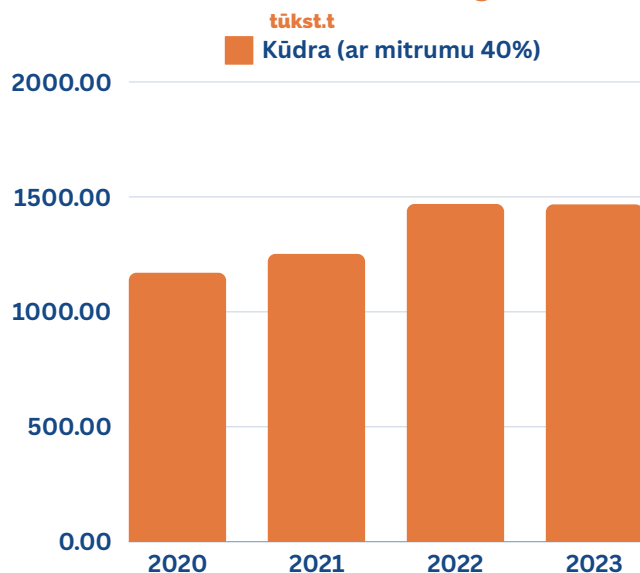

Sietiņezis, Liepas iezis, Liepas Lielā ellīte, Riežupes smilšakmens alas - aizsargājami geoloģiskie objekti, kuros pārstāvēti kvarca smilts ieži!

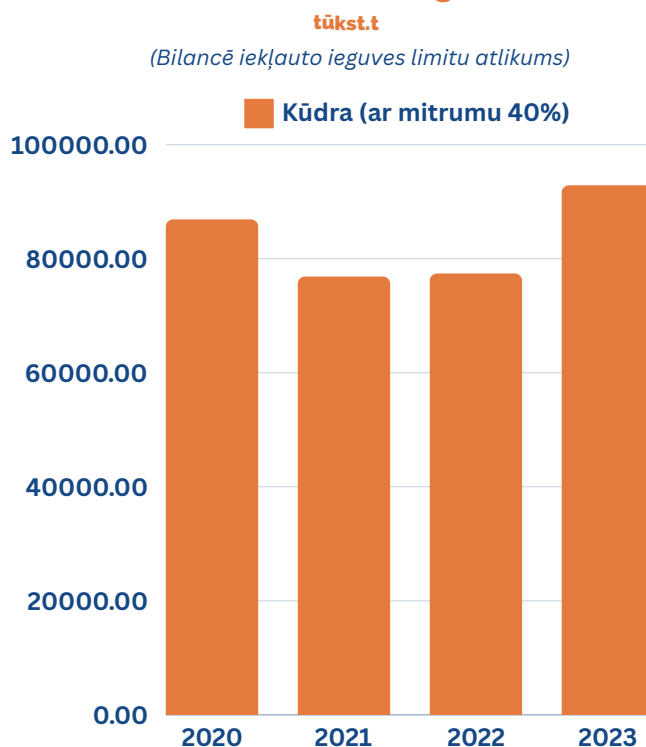
Kūdra

Kūdra ir organogēns nogulumiezis, kura sausne satur ne vairāk par 50% minerālvielu un kurš ir veidojies paaugstināta mitruma un skābekļa nepietiekamības apstākļos, sadaloties augu biomasai. Kūdras dabiskais mitrums ir 86-96%. Kūdra ir viena no Latvijas ievērojamākajām dabas bagātībām.

IEGUVE 2020-2023

IEGUVES LIMITA ATLIKUMI 2020-2023

LIELĀKIE IEGUVĒJI 2023 (PĒC IEGUVES APJOMA)

Kūdra

- SIA "Līvānu kūdras fabrika"
- SIA "Klasmann-Deilmann Latvia"
- SIA "Laflora"

tūkst.t	2020	2021	2022	2023*
Kūdra	86898.39	76877.70	77416.06	92889.25

Krājumu stāvoklis uz 01.01.2021 (2020), 01.01.2022 (2021), 01.01.2023 (2022) un 01.01.2024 (2023)

*Iekļautas tai skaitā ieguves vietas, kurās nav notikusi ieguve, bet ir spēkā esoša dokumentācija

3

atradnēs 2023.gadā
veikta izpēte vai
papildizpēte

1958.35

tūkst.t

2023.gadā izpētais
krājumu apjoms

Sapropelis

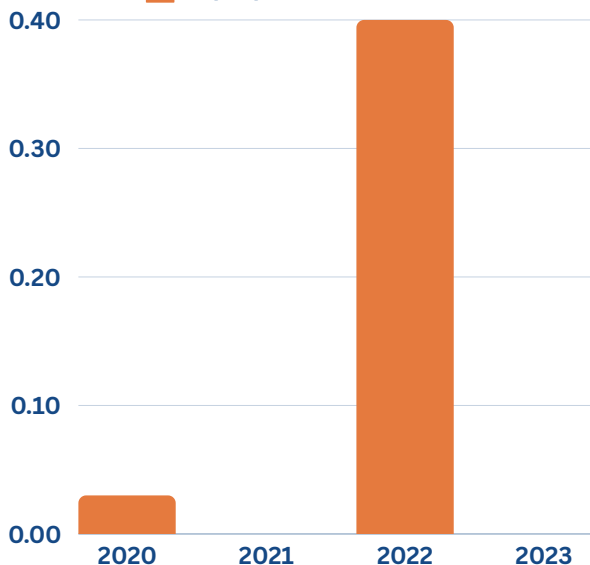
Sapropelis ir organogēni ezera nogulumu, kas veidojas nogulsņējoties un pārveidojas ūdensaugu un organismu atliekām kopā ar minerāldaļiņām (smilts, māls, kalcija karbonāts un citi savienojumi).

Tas ir brūngana, melna, pelēka, zaļgana vai dzeltenīga recekļaina vai želejveidīga koloidālas struktūras masa, kas sastopama lielākajā daļā ezeru un vairāk kā trešdaļā purvu. Sapropēja iegulu biezums mainās no dažiem centimetriem līdz 20 m. Sapropelis iegul daudzos Latvijas ezeros, bet detalizēti izpētes darbi par sapropēja atradnēm ir veikti tikai nedaudzās iegulās. Pārsvārā ezeros veikti tikai meklēšanas darbi, kuros apzināti P kategorijas resursi.

IEGUVE 2020-2023

tūkst.t

■ Sapropelis (ar mitrumu 60%)

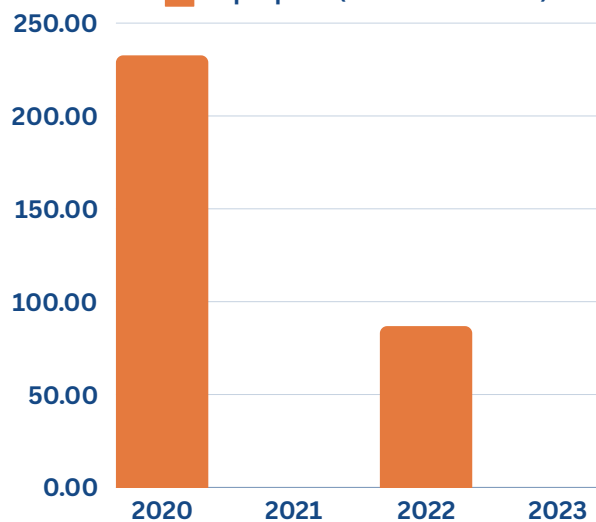
tūkst.t	2020	2021	2022	2023
Sapropelis	0.003	-	0.4	-

IEGUVES LIMITA ATLIKUMI 2020-2023

tūkst.t

(Balancē iekļauto ieguves limitu atlikums)

■ Sapropelis (ar mitrumu 60%)

tūkst.t	2020	2021	2022	2023
Sapropelis	232.64	-	86.86	-

Krājumu stāvoklis uz 01.01.2021 (2020), 01.01.2022 (2021), 01.01.2023 (2022) un 01.01.2024 (2023)

Foto: Latvijas Universitāte

Pēdējos gadus ieguvi veic SIA "LAT COSMETICS", SIA "Lat Saprox", SIA "ECO ORGANIC" un SIA "E&V"

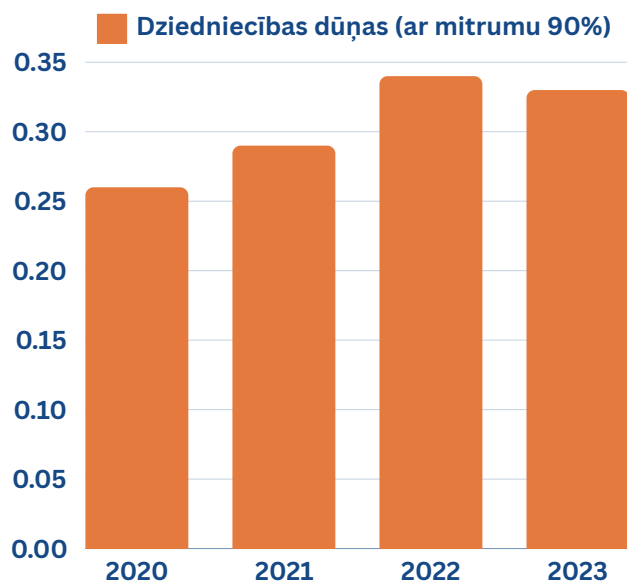
Dziedniecības dūņas

Dziedniecības dūņas – organiskas izcelsmes nogulumiezis, kas sastāv no minerāldaļiņām (<0,01 mm – 30 – 50 %) un organiskās vielas (>15 %), kas veidojas anaerobos apstākļos, sadaloties augu un dzīvnieku atliekām.

Latvijas teritorijā ir divas dziedniecisko dūņu atradnes – Slokas un Pladu purvos.

IEGUVE 2020-2023

tūkst.t

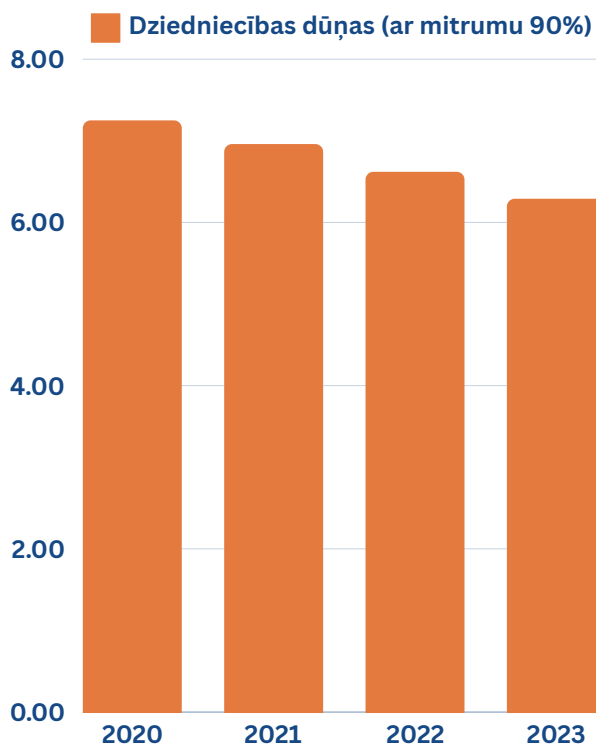

IEGUVES LIMITA ATLIKUMI

2020-2023

tūkst.t

(Balancē iekļauto ieguves limitu atlikums)

tūkst.t	2020	2021	2022	2023
Dziedniecības dūņas	0.26	0.29	0.34	0.33

tūkst.t	2020	2021	2022	2023*
Dziedniecības dūņas	7.25	6.96	6.62	6.29

*Krājumu stāvoklis uz 01.01.2020 (2019), 01.01.2021 (2020), 01.01.2022 (2021) un 01.01.2023 (2022)

*Iekļautas tai skaitā ieguves vietas, kurās nav notikusi ieguve, bet ir spēkā esoša dokumentācija

Pēdējos gadus dziedniecības dūņas iegūst SIA "Sanare - KRC Jaunķemeri"

Foto: SIA "Geo Consultants", 2016

1897.gadā Ķemeros tiek ierīkotas pirmās dūņu vannas

Iegūto derīgo izrakteņu uzskaite

līdz 1.decembrim, 2024

IEGUVĒJS NOMINĒ DATU IEVADĪTĀJU

- Fiziskās personas informācija, kas var pārstāvēt konkrēto zemes dzīļu izmantotāju
- Informē LVĢMC, nosūtot datus uz geologija@lvģmc.lv

līdz 1.janvārim, 2025

PIEKĻUVES NODROŠINĀŠANA LVĢMC ZEMES DZĪĻU INFORMĀCIJAS SISTĒMAI

- LVĢMC nominētajai personai uz norādīto e-pastu nosūtīs instrukciju par piekļuvi ZDzIS un ieguves datu ievadi

**no 1.janvāra līdz 1.februārim,
2025**

IEGUVES DATU IESNIEGŠANA

- Pilnvarotā persona ZDzIS iesniedz datus par derīgo izrakteņu (izņemot pazemes ūdeņus) ieguvi iepriekšējā kalendāra gadā atbilstoši licencei / atļaujai
- Pārskats par gadā veiktajām darbībām ir jāiesniedz arī gadījumā, ja šajā gadā derīgo izrakteņu ieguve nav veikta vai licences / atļaujas termiņš šogad noslēdzies

līdz 1.aprīlim, 2025

IEGUVES DATU APSTIPRINĀŠANA

- VVD veic ZDzIS ievadīto datu pārbaudi un apstiprināšanu
- Iesniegtajiem datiem tiek piešķirts statuss "Apstiprināts"

līdz 1.jūnijam, 2025

BILANCES AKCEPTĒŠANA UN PUBLICĒŠANA

- LVĢMC veic VVD apstiprināto datu pārbaudi un publicē datus ZDzIS un LVĢMC mājas lapā

- Jautājumu gadījumā sazināties ar VVD, rakstot uz pasts@vvd.gov.lv, vai LVĢMC, rakstot uz geologija@lvģmc.lv
- Ja ir nepieciešami labojumi/precizējumi par iepriekšējiem ieguves periodu datiem, lūdzam vērsties VVD.

LVĢMC arhīvs, atradne "KŪMAS"